

**POLSKO-UKRAIŃSKA UMOWA
O POMOCY PRAWNEJ
I STOSUNKACH PRAWNYCH
W SPRAWACH CYWILNYCH I KARNYCH**

**Komentarz
do przepisów o sprawach cywilnych**

redakcja naukowa Mateusz Pilich

Mateusz Pilich, Jarosław Turłukowski

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Wolters Kluwer

POLSKO-UKRAIŃSKA UMOWA O POMOCY PRAWNEJ I STOSUNKACH PRAWNYCH W SPRAWACH CYWILNYCH I KARNYCH

**Komentarz
do przepisów o sprawach cywilnych**

redakcja naukowa Mateusz Pilich

Mateusz Pilich, Jarosław Turłukowski

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 grudnia 2022 r.

Publikacja dofinansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Dialog” w latach 2019–2023

Recenzent

Dr hab. Piotr Mostowik, prof. UJ

Wydawca

Izabella Małecka

Redaktor prowadzący

Joanna Ołówek

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Rybczyńska

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Komentarze do poszczególnych artykułów napisali:

Mateusz Pilich – art. 1–35, art. 42–99

Jarosław Turłukowski – art. 36–41

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2023

ISBN 978-83-8328-143-8

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 728 313 462; e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

PRZEDSŁOWIE

Książka, którą oddajemy do rąk Czytelników, stanowi pierwszą na rynku, systematyczną publikację obejmującą wyjaśnienie przepisów umowy między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych, sporządzonej w Kijowie dnia 24.05.1993 r.¹ Jest to zarazem pierwszy komentarz do jakiegokolwiek konwencji o dwustronnym obrocie prawnym między Polską a innym państwem. Przy tym, o ile znaczenie części „karnej” umowy polsko-ukraińskiej w ostatnich latach zmalało wraz z zawarciem kolejnych umów wielostronnych², o tyle część „cywilna” stale zyskuje na znaczeniu. Zapewne nie jest to akt zbyt nowoczesny i pozbawiony poważnych wad, jednak jego obowiązywanie w polskim i ukraińskim systemie prawnym jest faktem. Z tych względów niewątpliwie wymaga dobrej znajomości ze strony sądów, urzędów stanu cywilnego oraz notariuszy w obu krajach.

Przyczyny nieoczekiwanej dla wielu „kariery” konwencji bilateralnej wydają się dość jasne, warto jednak o nich przypomnieć. Z jednej strony jest to prymat zobowiązań międzynarodowych Polski, która wprawdzie należy do Unii Europejskiej, jednak umowa międzynarodowa z państwem trzecim – zresztą zawarta na długo przed akcesją –

¹ Dz.U. z 1994 r. Nr 96, poz. 465 ze zm.

² Zob. art. 28 ust. 1 europejskiej konwencji o ekstradycji, sporządzonej w Paryżu dnia 13.12.1957 r. (Dz.U. z 1994 r. Nr 70, poz. 307) oraz art. 26 ust. 1 europejskiej konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych, sporządzonej w Strasburgu dnia 20.04.1959 r. (Dz.U. z 1999 r. Nr 76, poz. 854 ze zm.).

korzysta z pierwszeństwa przed późniejszymi zobowiązaniami wynikającymi z członkostwa. Wobec tego ani istotny rozwój unijnego prawa prywatnego międzynarodowego od chwili wejścia w życie traktatu z Amsterdamu³, ani obecne, europejskie aspiracje Ukrainy niczego na razie tutaj nie zmieniają. Natomiast na poziomie czysto praktycznym stosunki między społeczeństwami obu państw są z biegiem lat coraz bliższe, o czym świadczyć może choćby fakt, że już w drugiej połowie 2021 r. – i to licząc jedynie osoby legitymujące się dokumentami pobytu wydanymi przez polskie organy – w Polsce stale przebywało już ok. 300 tysięcy obywateli ukraińskich⁴, zaś nasz kraj był dla Ukrainy jednym z najważniejszych partnerów handlowych. Agresja rosyjska, rozpoczęta 24.02.2022 r., dopisuje do wspólnej historii obu narodów nową kartę – tragiczną, choć zarazem i niepozabawioną wątku romantycznego: z pewnością sprawi ona, że staną się one jeszcze bliższe sobie nawzajem.

Członkowie zespołu autorskiego, w skład którego wchodzi: prof. UW dr hab. Mateusz Pilich (zarazem redaktor dzieła) oraz dr Jarosław Turłukowski, są w pełni świadomi ogromnego wyzwania, jakie stanowi komentowanie umowy międzynarodowej o tak poważnym znaczeniu praktycznym, i to bez wzorca do naśladowania. Mimo dołożenia najwyższej staranności w poszukiwaniu orzecznictwa i źródeł doktrynalnych w obu państwach, oczywiście nie da się wykluczyć najrozmaitszych błędów i pominięć. Dlatego też autorzy będą wdzięczni Czytelnikom za zgłaszanie wszelkich dostrzeżonych przez nich braków, które – być może – uda się usunąć w kolejnych wydaniach.

Publikacja obejmuje jedynie przepisy konwencji stosowane w sprawach cywilnych (w tym gospodarczych, rodzinnych oraz z zakresu prawa

³ G.R. de Groot, J.J. Kuipers, *The new provisions on private international law in the Treaty of Lisbon*, „Maastricht Journal of European and Comparative Law” 2008/15, s. 109 i n.; E. Kamarad, *Wpływ traktatu lizbońskiego na unijne prawo prywatne międzynarodowe*, „Politeja” 2018/3, s. 215 i n.

⁴ Zob. dane statystyczne <https://migracje.gov.pl/> (dostęp: 11.11.2021 r.). Należy zaznaczyć, że nie są one jednak równoważne ani z liczbą wydanych zezwoleń na pobyt w Polsce, ani z ogólną liczbą obywateli ukraińskich, którzy faktycznie tutaj żyją i pracują.

pracy). Z przepisów procesowych skomentowane zostały również postanowienia ogólne w sprawach cywilnych i karnych, jednak z naciskiem na sprawy cywilne. W kolejnych wydaniach książki nie wyklucza się jednak omówienia całości norm umowy polsko-ukraińskiej.

Redaktor dzieła pragnie złożyć podziękowania współpracownikowi kancelarii SK&S w Warszawie, panu mgr. Maksymowi Shcherbyukowi, za wnikliwe i cenne uwagi merytoryczne na temat prawa i doktryny ukraińskiej, wniesione do pierwszej wersji dzieła.

Przepisy prawa powoływane w tekście bez przytoczenia źródła oznaczają zawsze przepisy komentowanej umowy polsko-ukraińskiej.

Warszawa, grudzień 2022 r.

Autorzy

WPROWADZENIE

1. W obrocie prawnym Polski z zagranicą umowy międzynarodowe odgrywały zasadniczą rolę już przed II wojną światową. Obok regulujących liczne zagadnienia procesowe i kolizyjne konwencji haskich – o charakterze wielostronnym – doszło wówczas do zawarcia pierwszych umów bilateralnych, w tym z Wielką Brytanią¹, Grecją² i Austrią³. Zwłaszcza ta ostatnia umowa zasługuje na uwagę jako rozwiązanie modelowe: obejmowała ona całość zagadnień procesowych z zakresu postępowania zarówno cywilnego, jak i karnego, a ponadto normy kolizyjne prawa prywatnego międzynarodowego (choć jedynie dla stosunków z zakresu prawa osobowego, spadkowego oraz opiekuńczego). Podobną konstrukcję i zakres normowania przyjęto w umowach dwustronnych zawartych w okresie powojennym. W okresie PRL Polska związała się nimi w stosunku m.in. do Bułgarii, Czechosłowacji, Jugosławii, Kuby, NRD, Węgier i ZSRR; pod względem ich konstrukcji, wszystkie powyższe akty normatywne miały dość zbliżony charakter⁴.

¹ Konwencja między Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej a Jego Królewską Mością odnośnie do Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanji i Północnej Irlandji w przedmiocie postępowania w sprawach cywilnych i handlowych, podpisana w Warszawie dnia 26.08.1931 r. (Dz.U. z 1932 r. Nr 55, poz. 533 ze zm.).

² Porozumienie pomiędzy Polską i Grecją w sprawie prawa ubogich i kaucji aktorycznej, podpisane w Warszawie dnia 10.04.1930 r. (Dz.U. z 1931 r. Nr 74, poz. 599).

³ Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Austriacką w przedmiocie wzajemnego obrotu prawnego, podpisana w Wiedniu dnia 19.03.1924 r. (Dz.U. z 1926 r. Nr 84, poz. 467).

⁴ Bliżej zob. E. Wierzbowski, *Międzynarodowy obrót prawny w sprawach cywilnych*, Warszawa 1971, s. 17–18.

Poza blokiem wschodnim konwencje o obrocie prawnym – jednak o bardziej ograniczonym charakterze, bo obejmujące jedynie niektóre zagadnienia prawne – zawarte zostały zwłaszcza z Austrią i Francją. Zawieranie umów dwustronnych z państwami obcymi (głównie b. ZSRR) było kontynuowane również po 1989 r. i trwało do początku lat 2000. W chwili obecnej Polska posiada takie uregulowania wzajemnego obrotu prawnego z 33 państwami świata⁵.

2. Po zmianach politycznych, jakie zaszły w Europie po 1989 r., część wspomnianych umów międzynarodowych, które zawarto z dawnymi państwami tzw. socjalistycznymi, została uznana za wygasłe (np. umowa z NRD), część natomiast – jak choćby konwencja polsko-radziecka⁶ – obowiązywała nadal nowe państwa postsowieckie, w tym Ukraina⁷, jednak strony podjęły starania o jej możliwie szybkie zastąpienie nową umową o podobnym charakterze. Komentowany akt prawny obowiązuje w polskim porządku prawnym po jego ratyfikacji⁸. Wszedł on w życie w obrocie międzynarodowym po upływie 60 dni od wymiany dokumentów ratyfikacyjnych (art. 98 konwencji), tj. z dniem

⁵ Dane podają za P. Czubikiem, *O ratyfikacji przez Polskę konwencji haskiej znoszącej wymóg legalizacji dokumentów zagranicznych raz jeszcze*, Pal. 2005/7–8, s. 115.

⁶ Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych, podpisana w Warszawie dnia 28.12.1957 r. (Dz.U. z 1958 r. Nr 32, poz. 147 ze zm.).

⁷ Bliżej na temat sukcesji państw WNP w odniesieniu do umów dwustronnych zob. W. Czaplński, *Zmiany terytorialne w Europie Środkowej i Wschodniej i ich skutki międzynarodowoprawne (1990–1992)*, Warszawa 1998, s. 122–123. Jak z kolei wskazuje J. Ciszewski, władze ukraińskie same potwierdziły w ustawie z 12.09.1991 r. o sukcesji prawnej Ukrainy (Закон України „Про правонаступництво України”, BBP 1991, № 46, str. 617 ze zm.), że uznaje się ona za sukcesora Związku Radzieckiego jeśli chodzi o prawa i obowiązki wynikające z umów międzynarodowych, o ile nie są one sprzeczne z ukraińskim porządkiem konstytucyjnym. Liczne deklaracje oraz praktyka potwierdziły, że Ukraina uznała swoją sukcesję również wobec umowy polsko-radzieckiej z 1957 r.; J. Ciszewski, *Aktualne zagadnienia dotyczące umów w obrocie prawnym w stosunkach między Polską a innymi państwami (sukcesja umów przez nowe państwa, nowe umowy i zakres terytorialnego zastosowania)*, KPP 1994/2, s. 244.

⁸ Strona polska dokonała tego 17.08.1993 r., ukraińska – 4.02.1994 r.

UMOWA

**między Rzeczpospolitą Polską
a Ukrainą o pomocy prawnej
i stosunkach prawnych
w sprawach cywilnych i karnych**

sporządzona w Kijowie dnia 24 maja 1993 r.

(Dz.U. z 1994 r. Nr 96, poz. 465 ze zm.)

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 24 maja 1993 r. w Kijowie została sporządzona Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych w następującym brzmieniu:

UMOWA

między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych

Rzeczpospolita Polska i Ukraina, zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”, kierując się pragnieniem rozwoju przyjaznych stosunków między obydwooma Państwami oraz dążąc do pogłębiania i doskonalenia wzajemnej współpracy w dziedzinie stosunków prawnych, uzgodniły, co następuje:

Część pierwsza

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Art. 1. [Ochrona prawna]

1. Obywatele jednej Umawiającej się Strony korzystają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony z takiej samej ochrony prawnej w sprawach osobistych i majątkowych, jaka przysługuje obywatelom tej Umawiającej się Strony.
 2. Obywatele jednej Umawiającej się Strony mają prawo swobodnego i nieskrępowanego zwracania się do organów drugiej Umawiającej się Strony właściwych w sprawach cywilnych i karnych, występowania przed nimi, wytaczania powództw, składania wniosków, jak również dokonywania innych czynności procesowych na tych samych warunkach, co obywatele tej drugiej Umawiającej się Strony.
 3. Sprawami cywilnymi w rozumieniu niniejszej umowy są również sprawy rodzinne i pracownicze.
 4. Postanowienia niniejszej umowy dotyczące obywateli Umawiających się Stron stosuje się odpowiednio do osób prawnych utworzonych zgodnie z prawem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mają swoją siedzibę.
1. Podobnie jak poprzednio obowiązująca między umawiającymi się państwami konwencja polsko-radziecka, również komentowana umowa polsko-ukraińska wyraża w art. 1 ust. 1–2 tzw. **klauzulę narodową**,

stwa, przed którego sądem toczy się postępowanie (*lex fori proceduralis*), jak np. zwrot pozwu lub wniosku albo odrzucenie środka zaskarżenia.

Rozdział VII

UZNAWANIE I WYKONYWANIE ORZECZEŃ

Art. 48. [Uznawanie orzeczeń w sprawach niemajątkowych]

1. Prawomocne orzeczenia niemajątkowe w sprawach cywilnych, a w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej również orzeczenia nieprawomocne, o ile są wykonalne – wydane przez sądy jednej Umawiającej się Strony, podlegają uznaniu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony bez przeprowadzenia postępowania o uznanie, jeżeli sądy drugiej Umawiającej się Strony nie wydały wcześniej prawomocnego orzeczenia w tej samej sprawie ani też nie były wyłącznie właściwe na podstawie niniejszej umowy, a w wypadku braku takiego uregulowania w umowie – na podstawie prawa wewnętrznego tej Umawiającej się Strony.
 2. Prawomocne orzeczenia niemajątkowe w sprawach rodzinnych, wydane przez organy inne niż sądy jednej Umawiającej się Strony, podlegają uznaniu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony na zasadach określonych w artykułach 50–52.
1. Artykuł 48 ust. 1 stanowi *lex specialis* w stosunku do ogólnego reżimu uznawania orzeczeń wydanych przez sądy i organy jednej umawiającej się strony na terytorium drugiego umawiającego się państwa. Obejmuje on wyłącznie **prawomocne orzeczenia niemajątkowe w sprawach cywilnych**, zaś w sprawach dotyczących **władzy rodzicielskiej** – również orzeczenia **nieprawomocne**, o ile są one **wykonalne**. Stwierdzenie

prawomocności orzeczenia sądu zagranicznego jest przesłanką merytoryczną w sprawie o uznanie i ciężar dowodu w tym przedmiocie obciąża wnioskodawcę²⁷⁰. Jedynie w odniesieniu do orzeczeń **sądowych** uznanie następuje *de plano*, tzn. **bez konieczności wszczęcia specjalnego postępowania** (zob. również nt. 2), określanego również jako „postępowanie **delibacyjne**”²⁷¹, którego model w świetle art. 50–52 konwencji generalnie zbliżony jest m.in. do zasad obowiązujących w polskim prawie wewnętrznym przed 1.07.2009 r., tj. przed reformą art. 1145 i n. pol. k.p.c.²⁷² Rozwiązanie podobne do komentowanej konwencji było zresztą wcześniej przyjęte w niektórych z obowiązujących Polskę konwencji dwustronnych²⁷³. Rezygnacja ze specjalnego postępowania w przedmiocie uznania i wykonania części orzeczeń (zob. uwagi w nt. 2) jest jednak – jak już zaznaczono – w systemie komentowanej konwencji wyjątkiem od reguły²⁷⁴. W momencie sporządzania komentowanego aktu normatywnego stanowiła ona niewątpliwie wyraz zaufania między umawiającymi się państwami, jeśli chodzi o organizację i sposób działania ich organów wymiaru sprawiedliwości, i ułatwiała obrót prawny. Nietrudno natomiast zauważyć, że obecnie jest znacząco mniej korzystna dla orzeczeń ukraińskich uznawanych w Polsce niż odpowiednie przepisy polskiego prawa wewnętrznego dotyczące uznawania i wykonywania orzeczeń pochodzących z państw trzecich²⁷⁵.

²⁷⁰ Postanowienie SN z 26.02.2003 r., II CK 13/03, OSNC 2004/5, poz. 80.

²⁷¹ K. Weitz, *Założenia i kierunki reformy przepisów kodeksu postępowania cywilnego o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń*, KPP 2001/4, s. 891–892.

²⁷² Zdaniem niektórych autorów, przed 1.07.1996 r. obowiązywanie umowy dwustronnej było wręcz warunkiem skuteczności w Polsce zagranicznych orzeczeń, zaś umowy, w których zadeklarowano wzajemną skuteczność orzeczeń ogólnie, tj. bez unormowania jej przesłanek, były *de facto* uzupełniane regulacją Kodeksu postępowania cywilnego; zob. P. Mostowik, *Władza...*, s. 338.

²⁷³ Przede wszystkim na tle art. 51 i n. konwencji polsko-radzieckiej (Dz.U. z 1958 r. Nr 32, poz. 147); por. również J. Jodłowski, *La reconnaissance et l'exécution en Pologne des décisions étrangères en matière civile à la lumière de la jurisprudence de la Cour Suprême*, „Droit Polonais Contemporain” 1977/1, s. 5 i n.; K. Weitz, *Założenia...*, s. 879 i n.; szerzej w kontekście orzeczeń rozwodowych zob. A. Szklarczyk, *System uznania zagranicznych rozwodów*, „Rejent” 2005/6, s. 122 i n.

²⁷⁴ Odnośnie do konkurencyjnego stanowiska na gruncie konwencji zob. komentarz do art. 52.

²⁷⁵ Por. P. Mostowik, *Władza...*, s. 338.

2. Analizując treść przepisu w kontekście ust. 2, należy dojść do wniosku, że chodzi tutaj **wyłącznie o orzeczenia wydane przez sąd**, i to dodatkowo kwalifikowane przez pryzmat ich przedmiotu oraz prawomocności (lub ewentualnie wykonalności). Jeśli chodzi o przedmiot orzeczenia, w art. 48 ust. 1 mowa jest wyraźnie o sprawach „**niemajątkowych**”, tzn. takich, których przedmiot nie dotyczy w szczególności praw rzeczowych lub własności intelektualnej, wierzytelności opiewających na świadczenia majątkowe (o zapłatę, wydanie rzeczy lub praw itp.) czy też rozliczeń między małżonkami na tle obowiązującego między nimi ustroju majątkowego. Do praw niemajątkowych zalicza się natomiast chociażby prawa **osobiste** i prawa **rodzinne niemajątkowe**, stanowiące element stosunków między małżonkami, krewnymi, przysposobionymi i powinowatymi²⁷⁶. Oczywiście prawidłowa kwalifikacja jest możliwa dopiero *in concreto*, w związku z orzeczeniem, którego uznania domaga się zainteresowana strona lub uczestnik postępowania. Do typowych orzeczeń niemajątkowych w sprawach cywilnych wypada zaliczyć orzeczenia w sprawach o **rozwód** – jakkolwiek wydaje się, że to stwierdzenie prawidłowo odnosi się tylko do ich części kształtującej stosunki prawnorodzinne. Podobnie wypadnie potraktować orzeczenia sądów umawiających się państw w przedmiocie **ubezwłasnowolnienia, przysposobienia** czy też **ustanowienia opieki (kurateli)** lub innych, analogicznych urządzeń. W sposób wyraźny natomiast do zakresu art. 48 ust. 1 zaliczono orzeczenia w przedmiocie **władzy rodzicielskiej** (w tym zwłaszcza ograniczenie lub odebranie władzy rodzicielskiej, rozstrzygnięcia o istotnych sprawach dziecka itp.) czy też **uregulowanie kontaktów z dzieckiem**. Wreszcie niemajątkowy charakter niewątpliwie zachowują również pewne orzeczenia w sprawach o świadczenie, o ile nie dotyczą one wykonywania praw i obowiązków o *stricte* majątkowym charakterze, np. orzeczenia **nakazujące wydanie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej**.
3. **Uznanie automatyczne (*de plano*)** polega na wpadkowym przeprowadzeniu odpowiedniej oceny przez sąd lub inny organ (w tym administracyjny) **w ramach rozpoznania innej sprawy**, dla której kwestia

²⁷⁶ Por. m.in. postanowienie SN z 8.02.2018 r., II CZ 104/17, LEX nr 2487611.

Książka stanowi systematyczne omówienie przepisów części cywilnej dwustronnej umowy polsko-ukraińskiej o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych podpisanej 24 maja 1993 r. między Polską a Ukrainą. Komentowana materia dotyczy m.in.:

- jurysdykcji sądów i organów oraz prawa właściwego w sprawach z zakresu prawa cywilnego oraz prawa pracy między obu państwami,
- pomocy prawnej,
- toku czynności procesowych w postępowaniach z udziałem obywateli ukraińskich w Polsce lub obywateli polskich w Ukrainie,
- zagadnień z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i pracy w relacjach dwustronnych z Ukrainą.

Publikacja pomoże szczególnie sędziom, prokuratorom, radcom prawnym, notariuszom, a także innym prawnikom praktykom, pracownikom organów administracji publicznej oraz pełnomocnikom stron w rozstrzyganiu bieżących problemów w postępowaniach transgranicznych polsko-ukraińskich.

Mateusz Pilich – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Warszawskiego w Katedrze Międzynarodowego Prawa Prywatnego i Handlowego Wydziału Prawa i Administracji UW; adwokat (obecnie niewykonujący zawodu).

Jarosław Turłukowski – doktor nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Handlowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, kierownik Centrum Badań nad Prawem Europy Wschodniej i Azji Centralnej WPiA UW; znawca prawa ukraińskiego; kierownik sieci Szkół Prawa Polskiego prowadzonych przez WPiA UW (Kijów, Odessa, Kiszyniów).

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

ISBN 978-83-8328-143-8

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 179 ZŁ (W TYM 5% VAT)

 DIALOG